

комерційної діяльності, військової служби тощо, полягає у заподіянні фізичної, моральної, матеріальної чи іншої шкоди особистим та майновим інтересам фізичних та юридичних осіб, громадським інтересам або інтересам держави [3, с. 332]. Тобто, у стані крайньої необхідності шкода спричиняється як третім особам, так і особі, яка створила загрозу. При виправданому ризику шкода спричиняється тільки третій особі.

Таким чином, виправданий ризик має багато схожих ознак із крайньою необхідністю. Так, правова підстава вчинення зазначених правомірних вчинків, в одному з видів небезпеки, а точніше в аспекті «реальної небезпеки», наприклад, небезпека смерті пацієнта, може збігатися між собою. Але це зовсім не свідчить про те, що розглянуті обставини однакові. Відмінністю є те, що правовою підставою для крайньої необхідності ніколи не буде небезпека втраченої вигоди, для виправданого ризику – потенційна небезпека. З фактичних підстав заподіяння шкоди охоронюваним законом інтересам у ситуації ризику лише можливе, але аж ніяк не обов'язкове, на відміну від ситуації крайньої необхідності. Відмова від ризикованого діяння не завжди пов'язана з настанням суспільно небезпечних наслідків, а при крайній необхідності наслідки повинні наступити неминуче.

Література

1. Чеботарьова Г.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння у сфері медичної діяльності / Г.В. Чеботарьова // Право і суспільство. – 2013. – № 6.2. – С. 330-333.

2. Лісова Н.В. Крайня необхідність як обставина, що виключає злочинність діяння: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Н.В. Лісова / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2007. – 20 с.

3. Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння: монографія / М.В. Анчукова. – Х.: ФО-П Вапнярчук Н. М. – 2006. – 168 с.

УДК 347.135:179.7(477)(043.2)

Гуцал І. Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Катеренчук К.В., к.ю.н., доцент

ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ

Питання евтаназії у наш час залишається спірним серед юристів та науковців. Частина з них відкрито виступає за її легалізацію, інша ж частина категорично проти цього в Україні. Одні називають це явище припиненням страждань та виявом співчуття, інші переконані, що це ніщо

інше, як вбивство.

Багато країн світу вже легалізували евтаназію в своєму законодавстві. У Нідерландах практика припинення життя людини, яка хворіє на невиліковну хворобу дозволена, ще з 1984 року. Бельгія пішла в данному питанні ще далі. У 2005 році в бельгійських аптеках з'явилися спеціальні набори для проведення евтаназії. Цей набір коштує близько 60 євро і його може замовити лише практикуючий лікар. Українське суспільство ще не готове до такого кроку. Спираючись на опитування українських медиків можна зробити висновок, що питання евтаназії вони не вважають актуальним. Працівники медичної сфери запевняють, що наразі жоден лікар не піде на такий крок. Відповідно до сучасного українського законодавства евтаназія досі прирівнюється до самогубства чи умисного вбивства, яке карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років [1]. В Україні евтаназія в будь-якому прояві розглядається як злочин і переслідується з боку закону. Так, в ч. 3 ст. 52 Основа законодавства України про охорону здоров'я йде мова про те, що медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії, навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань [2]. Наше суспільство живе по принципу, що кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави - захищати життя людини [3, с. 10]. Також, слід зазначити, що у випадку, коли евтаназію проводить лікар, це є грубим порушенням клятви Гіппократа, а саме положення: «я не дам нікому просимого у мене смертельного засобу і не покажу шляху для подібного замислу».

При розгляді цього явища у кримінально-правовому аспекті слід звернути увагу, що об'єктом евтаназії може бути лише життя невиліковно хворої людини, яку чекає болісна та повільна смерть. Не можна вдаватися до цього методу, коли людина страждає, але її життя ще можна врятувати. Тобто, існує дуже тонка грань, коли вона може застосовуватись.

Спираючись на вище зазначене, зрозуміло, що легалізація евтаназії в Україні породить багато інших проблемних питань, адже існує тонка грань де евтаназія є, а де її немає, де її можна застосовувати, а де ні. Людина, яка страждає невиліковною хворобою, на лікування якої необхідна велика кількість коштів, при мінімальній заробітній платі українського медика і так викликає байдужість зі сторони персоналу лікарні, а за умови схвалення евтаназії подібна практика знайде відзиви у багатьох лікарів у яких просто не буде бажання возитися з проблемними пацієнтами. І це питання є досить актуальним, особливо в умовах соціально-економічної кризи у державі. Евтаназія в кінці кінців може стати способом вирішення деяких «спеціальних проблем» соціального забарвлення за допомогою медицини, коли для бідного хворого, який не має змоги оплатити свої медичні витрати, буде запропоновано

альтернативу: або терпіти страждання у лікарні, в якій він нікому не потрібен, або обрати ін'єкцію. Даний дозвіл дасть можливість медикам уже не думати про те як полегшити страждання хворого, а буде спрямовувати лікарів на те, щоб будь-яким чином перервати страждання хворого. В Україні евтаназія може перетворитись на простий засіб умиртвіння самотніх людей похилого віку, дітей-інвалідів, осіб, які хворіють на невиліковні хвороби, людей які не мають належного соціального забезпечення та належних коштів для підтримки життя [4].

Таким чином, варто все ж визнати, що проблема евтаназії потребує кримінально-правової регламентації. Від вирішення цієї проблеми залежить доля великої кількості безнадійно хворих людей, які останні роки перебувають у лікарнях, фізичний стан яких діагностується як проміжний – між життям та смертю, а психічний – це безпорадність та стан глибокого відчаю. На даний момент, питання евтаназії є неоднозначним і не має достатнього підґрунтя для легалізації в Україні, але це лише питання часу. З удосконаленням і демократизацією правової системи цілком можливо, що законодавець закріпить право на життя і смерть. Легалізація евтаназії повинна пройти низку наукових, законодавчих фільтрів, які встановлять правила, конкретні критерії та випадки, коли таке право може бути реалізоване. Право на життя є основним правом людини, від якого залежить реалізація інших прав, тому актуальність розгляду даного питання і його обговорення є досить нагальним в сучасних умовах в Україні.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III (станом на 05.01.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
3. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Пронин А.А. Проблемы прав человека: курс лекций [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hro.org/ /pronin_1/index.htm.